

**KLASIFIKACE HOSPITALIZAČNÍCH PROCEDUR =
PŘESNÁ IDENTIFIKACE POSKYTNUTÉ PÉČE****Irena Rubešová, Jitka Vašková, Pavlína Vyhnánovská,
Miroslav Zvolský**

Klasifikační systémy zdravotních intervencí (výkonů, resp. procedur – všechny tyto termíny jsou zaměnitelné) prošly v posledních deseti letech velmi radikální proměnou. Zkušenosti se systémy první generace (vzniklymi před rokem 2000) vedly k formulování principů, na jejichž základě byly vytvořeny klasifikace druhé generace (viz obr. 1). Ukázalo se, že je velmi důležité tyto principy předem dobře promyslet, přesně formulovat a následně důsledně uplatňovat. Výsledným klasifikacím výkonů velmi prospělo, že přijaly řadu principů, které jsou známé a používané v nezdravotnických taxonomických soustavách.

Z hlediska výše uvedeného patří v České republice aktuálně používaný Seznam zdravotních výkonů do první generace, ovšem navíc s výrazným deficitem klasifikačních vlastností. Moderní klasifikační principy v něm chybí (jak explicitně, tak implicitně) a to v té míře, že se jeví jako nereformovatelný.

Projekt tvorby Klasifikace hospitalizačních procedur (KHP) byl zahájen na Ústavu zdravotnických informací a statistiky (ÚZIS) v roce 2016 v rámci evropského projektu Metodická optimalizace a zefektivnění systému úhrad nemocniční péče v ČR (DRG Restart). Cílem projektu je vytvořit funkční klasifikační systém hospitalizačních procedur umožňující standardizovaný popis zdravotnických intervencí.

KHP díky podrobnému členění umožňuje popsat a zakódovat procedury, které byly skutečně provedeny a tím zpřesnit popis hospitalizačních případů. Dalším neméně podstatným důvodem vytvoření nového klasifikačního systému je stále více postupující elektronizace v medicíně. S tím souvisí nárůst automatizace a potřeba standardizovaných kontrol kvality.

Přestože je medicína obor terminologicky konzervativní, dochází díky jejímu překotnému rozvoji k úzké specializaci lékařské terminologie. Právě klasifikační systém, který představuje

ňuje její jednoznačnou identifikaci. Mimo základní klasifikační strom mohou být za specifickými účely vytvářeny alternativní hierarchické stromy (například pro odlišení nebo vymezení skupin procedur poskytovaných za specifických podmínek, specifickým druhem zdravotnického zařízení nebo specifickým medicínským oborem).

KHP je nezávislá na systému úhrad zdravotní péče a vytvořením položky pro novou intervenci nevzniká automaticky nárok na její úhradu z prostředků veřejného zdravotního pojištění.

KHP představuje úplný výčet všech procedur, které jsou nebo mohou být vykonávány ke dni počátku platnosti příslušné verze, v souladu se správnou lékařskou praxí České republiky, a to bez ohledu na jejich četnost, resp. frekvenci. Obsah KHP je v pravidelných intervalech aktualizován v souladu s novými poznatky. Struktura KHP je navržena v souladu s potřebou její pravidelné aktualizace tak, aby na základě předem známých, veřejně přístupných a stálých pravidel, a v souladu s principem úplnosti množiny, bylo možné i nadále přidávat nové položky klasifikace transparentním způsobem.

Jednotlivé procedury jsou v rámci KHP tříděny podle omezeného počtu předem stanovených dimenzí, které reprezentují jejich vlastnosti. Povinnými dimenzemi české KHP jsou kategorie procedur, orgánová soustava, orgán, cíl (akce) procedury a přístup (viz obr. č. 2). Dimenze KHP reprezentují významné vlastnosti procedur, podle kterých probíhá jejich třídění. Hodnoty jednotlivých dimenzí jsou spravovány pomocí číselníků, které jsou vzájemně semi-nezávislé a volně kombinovatelné.

Znaky kódu procedury KHP stabilně nabývají hodnot dimenzí, které jsou dané jednotlivými číselníky dimenzí. Jedna položka KHP představuje jednu proceduru provedenou s určitým konkrétním cílem, přičemž automaticky obsahuje všechny dílčí zákroky, které k ní podle pravidel lege artis patří.

KHP zachovává jednotnou úroveň granularity obsahu položek, tedy jednotlivé procedury popisují zdravotní péči v obdobné úrovni detailu, ovšem vždy s ohledem na princip integrality procedur.

10 revize
MKN-10
MEZINÁRODNÍ
STATISTICKÁ
KLASIFIKACE
NEMOCÍ
A
PŘIDRUŽENÝCH
ZDRAVOTNÍCH
PROBLÉMŮ

obsah:
info
tabelární část
instrukční příručka
abecední seznam

vyhledat:
kód: ok
fulltext: ok

C34 Zhoubný novotvar průdušky – bronchu a plíce

- . 0 Hlavní bronchus
Carina
Hilus (plicní)
- . 1 Horní lalok, bronchus nebo plíce
- . 2 Střední lalok, bronchus nebo plíce
- . 3 Dolní lalok, bronchus nebo plíce
- . 8 Léze přesahující průdušku nebo plíci
[viz poznámka 5 v úvodu kapitoly II.]
- . 9 Průduška a plíce NS

C37 Zhoubný novotvar brzlíku – thymu

C38 Zhoubný novotvar srdce, mezihrudí – mediastina a pohrudnice – pleury

Nepatří sem: mezoteliom (C45.–)

- . 0 Srdce
Perikard
Nepatří sem: velké cévy (C49.3)
- . 1 Přední mediastinum
- . 2 Zadní mediastinum
- . 3 Mediastinum, část NS
- . 4 Pohrudnice – pleura
- . 8 Léze přesahující srdce, mediastinum a pleuru
[viz poznámka 5 v úvodu kapitoly II.]

C39 Zhoubný novotvar jiných a nepřesně určených lokalizací v dýchací soustavě a nitrohručních orgánech

*Nepatří sem: nitrohruční NS (C76.1)
hruční NS (C76.1)*

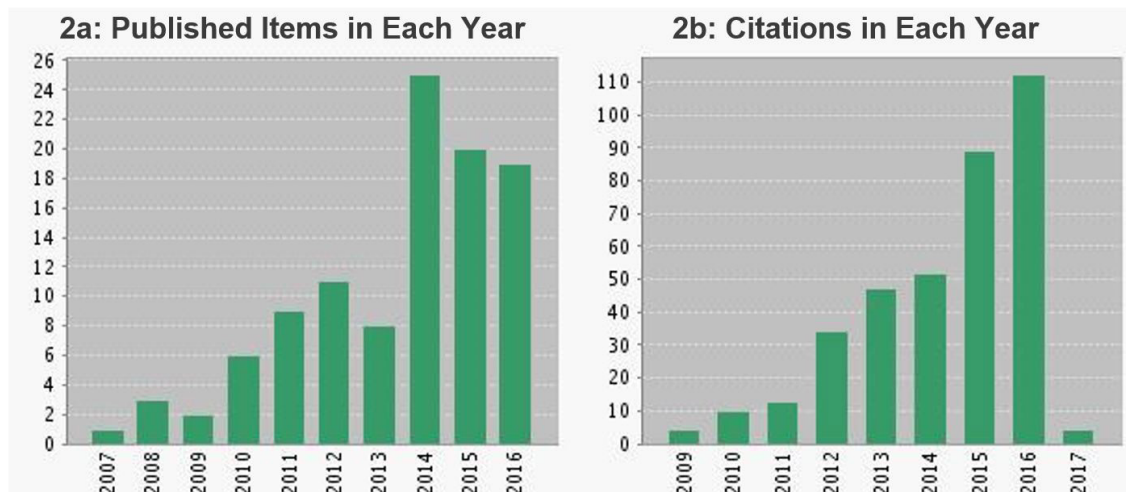
II. kapitola
C00–D48

1 2 3

t. [..]

- C00-C14
- C15-C26
- C30-C39
- ‡ C30
- ‡ C31
- ‡ C32
- ‡ C33
- ‡ C34
- ‡ C37
- ‡ C38
- ‡ C39
- C40-C41
- C43-C44
- C45-C49
- C50
- C51-C58
- C60-C63
- C64-C68
- C69-C72
- C73-C75
- C76-C80
- C81-C96
- C97
- D00-D09
- D10-D36
- D37-D48

Obrázek 1 – Klasifikační systémy zdravotnických intervencí ve světě.

Obrázek 2 – Struktura kódu Klasifikace hospitalizačních procedur.

User Guide		Main menu		ICD-10		World Health Organization		
Module								
WHO-FIC	Introduction to classification							
Basics	Structure of the classification and how to code							
1	Chapter I	Certain infectious and parasitic diseases						✓ ACCESSED
2	Chapter II	Neoplasms						
3	Chapter III	Diseases of the blood and blood-forming organs and certain disorders involving the immune mechanism system						
4	Chapter IV	Endocrine, nutritional and metabolic diseases						
5	Chapter V	Mental and behavioural disorders						
6	Chapter VI	Diseases of the nervous system						
7	Chapter VII	Diseases of the eye and adnexa						
8	Chapter VIII	Diseases of the ear and mastoid process						
9	Chapter IX	Diseases of the circulatory system						
10	Chapter X	Diseases of the respiratory system						

Obrázek 3 – Příklad kódu procedury Parciální nefrektomie, laparoskopicky.

V KHP je minimalizován jakýkoliv obsahový překryv jednotlivých položek tak, aby nenastala situace, kdy by jeden krok s jedním cílem bylo, dle pravidel kódování procedur, možné kódovat dvěma odlišnými kódy. Neexistují zde žádné dva různé kódy procedur, jejichž název by byl shodný. Tedy nenastane situace, kdy by podle názvu procedury nebylo možné jednoznačně určit její kód.

V Klasifikaci procedur je v maximální možné míře využíván jednotný princip syntaxe názvů jednotlivých procedur, a to s ohledem na její srozumitelnost a jednoznačnost v praxi. Syntaxe zahrnuje jak pořadí pojmů, tak využívání logických operátorů, jako jsou pojmy "A", "NEBO" nebo znaky jako středník či čárka za slovem. V případě odborných pojmů je v KHP využívána jednotná terminologie, a pokud je potřeba, jsou uvedeny příslušné definice a zdrojová literatura.

KHP neobsahuje popis atributů, typických pro charakterizování služeb. S ohledem na použitelnost KHP bude vytvořen

nadstavbový princip členění jednotlivých kódů, přijatelný zejména pro běžné účastníky zdravotního systému ČR, kteří se nezabývají kódováním zdravotní péče.

Kód procedury KHP se skládá ze sedmi jednotlivých alfanumerických znaků. Každý znak (pozice) reprezentuje jednu dimenzi.

Obsah jednotlivých dimenzí je standardizován subčíselníky. Dimenze na úrovni akce a přístupu mohou být specifické podle kontextu tří předchozích dimenzí. Vázané jsou i významové kombinace kódů pro orgánový systém a orgán. Např. kód v kategorii invazivní terapie a invazivní diagnostika nese přesnou informaci o anatomii a typu procedury včetně přístupu, kterým byla procedura vykonána (viz obr. č. 3).

Vývoj KHP probíhá pod metodickým vedením oddělení klinických klasifikací ÚZIS ČR ve spolupráci s odbornými lékařskými společnostmi.

Nyní je k dispozici první verze KHP, která byla pilotně testována v pěti nemocnicích v České republice. Předmětem testování bylo zakódování skutečně provedené zdravotní intervence (za dostupného anonymizovaného operačního protokolu) prostřednictvím položek KHP. V současné době probíhá analýza výsledků tohoto testování, na základě které dojde k přípravě aktualizované verze. Během jara 2018 bude obsah aktuální verze KHP zpřístupněn k odborné oponentuře prostřednictvím webového rozhraní.

Kontakt

Irena Rubešová

Jitka Vašková

Pavlína Vyhnanovská

Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

Miroslav Zvolský

Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR
1. LF UK